

Sygn. akt II CSK 393/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku J. B.

przy uczestnictwie B. K.

o stwierdzenie nabycia spadku po E. L. B.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 stycznia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt III Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) przyznaje adwokatowi M.C., prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w Ł., od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Ł. kwotę 270,- (dwieście siedemdziesiąt) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestniczce B. K. w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Uczestniczka B. K. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z 27 czerwca 2013 r. oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z 21 listopada 2012 r., którym stwierdzono, że spadek po E.L. B. nabył w całości jego brat J. L. B..

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestniczka oparła na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że Sąd niewłaściwie zastosował art. 952 § 1 i 2 w zw. z art. 957 § 2 w zw. z art. 5

k.c. poprzez przyjęcie, że nie doszło do sporządzenia testamentu przez E. B. Skarżąca wskazała również, że doszło – w jej ocenie – do błędnej wykładni art. 952 § 3 k.c. poprzez zaniechanie stwierdzenia treści testamentu ustnego w oparciu o zgodne zeznania świadków, które byłyby wystarczające dla „dokonania sądowego stwierdzenia testamentu ustnego”.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Nie odpowiada temu wymaganiu przedstawione przez uczestniczkę uzasadnienie powołanej przyczyny, ponieważ zamieszczone w nim rozważania pozostają w sprzeczności z ustaleniami dokonanymi przez Sądy orzekające w sprawie, zgodnie z którymi po pierwsze spadkodawca nie dokonał w formie ustnej rozporządzenia obejmującego jego ostatnią wolę w jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków. Po drugie spisanie treści rzekomego testamentu ustnego nie zostało dokonane przez osobę trzecią. Zgodnie z art. 398¹³ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia, a skargi nie można oprzeć na zarzutach ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Zarzut zaniechania stwierdzenia treści testamentu ustnego przez zgodne zeznania świadków również pomija ustalenie, że do sporządzenia testamentu odpowiadającego wymogom formalnym

art. 952 § 1 k.c. w ogóle nie doszło. Całkowicie niezrozumiałe i pozbawione niezbędnej motywacji jest natomiast powołanie w ramach omawianej przyczyny skargi art. 957 § 2 w zw. z art. 5 k.c., stąd odnoszenie się do twierdzenia o ich naruszeniu jest zbędne.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie § 19 ust. 1 w zw. z § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu – tekst. jedn.: Dz. U. 2013 r., poz. 461).